

**Stosunki
Unii Europejskiej
z Organizacją
Narodów
Zjednoczonych**

Joanna Starzyk-Sulejewska

Stosunki Unii Europejskiej z Organizacją Narodów Zjednoczonych

Podstawy prawne i instytucjonalne
oraz wybrane dziedziny współpracy

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR

Warszawa 2015

Recenzja:
prof. dr hab. *Stanisław Parzymies*

Redaktor prowadząca:
Anna Raciborska

Redakcja i korekta
Marek Szczepaniak

Projekt okładki:
Katarzyna Juras

Copyright © 2015 by Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

Publikacja dofinansowana przez Instytut Stosunków Międzynarodowych
Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego

ISBN 978-83-7383-731-7

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.
ul. Wiśłana 8, 00-317 Warszawa
tel./fax 22 692 41 18, 22 826 59 21, 22 828 93 91
dział handlowy: jak wyżej, w. 105, 108
e-mail: info@scholar.com.pl
www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze
Skład i łamanie: WN Scholar (*Jerzy Łazarski*)
Druk i oprawa: Mazowieckie Centrum Poligrafii, Marki k/Warszawy

Spis treści

Wykaz skrótów	8
Wstęp	11
Rozdział I. Charakter stosunków Unii Europejskiej z Organizacją Narodów Zjednoczonych	39
1. Podstawy traktatowe aktywności Unii Europejskiej w stosunkach zewnętrznych przed wejściem w życie traktatu lizbońskiego	39
2. Zmiany wprowadzone na podstawie traktatu lizbońskiego w zakresie reprezentacji Unii Europejskiej na arenie międzynarodowej, w tym na forum organizacji międzynarodowych	49
3. Modele stosunków Unii Europejskiej z organizacjami międzynarodowymi	58
4. Ewolucja statusu WE/UE na forum Organizacji Narodów Zjednoczonych	67
Rozdział II. Reprezentacja WE/UE w ONZ oraz koordynacja współpracy UE z ONZ w okresie poprzedzającym wprowadzenie w życie traktatu lizbońskiego	87
1. Rola prezydencji UE w reprezentowaniu i koordynowaniu polityki WE/UE na forum ONZ	89
2. Mechanizm koordynacji polityki WE/UE na forum ONZ	95
3. Rola Biura Łącznikowego Rady UE przy Organizacji Narodów Zjednoczonych w zakresie reprezentacji i koordynacji polityki WE/UE na forum ONZ	102
4. Rola Delegacji Komisji Europejskiej w reprezentowaniu i koordynowaniu polityki WE/UE na forum ONZ	107
5. Rola głównych instytucji Unii Europejskiej w stosunkach WE/UE z ONZ	115
5.1. Rada Europejska	115
5.2. Rada Unii Europejskiej	119
5.3. Parlament Europejski	129
5.4. Komisja Europejska	132

Rozdział III. Zmiany w zakresie reprezentacji

i koordynacji interesów Unii Europejskiej na forum ONZ

po wejściu w życie traktatu lizbońskiego	138
1. Rada Europejska oraz Przewodniczący Rady Europejskiej w procesie reprezentacji Unii Europejskiej na forum Organizacji Narodów Zjednoczonych	138
2. Rola Wysokiego Przedstawiciela do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa UE w stosunkach Unii Europejskiej z Organizacją Narodów Zjednoczonych	147
3. Rola Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych w stosunkach między Unią Europejską i Organizacją Narodów Zjednoczonych	159
4. Rola Delegatur Unii Europejskiej przy Organizacji Narodów Zjednoczonych w stosunkach między Unią Europejską i ONZ	169
5. Zmiany dotyczące roli Komisji Europejskiej w realizacji stosunków zewnętrznych UE, w tym stosunków między Unią Europejską i Organizacją Narodów Zjednoczonych	179

Rozdział IV. Aktywność Unii Europejskiej

na forum Zgromadzenia Ogólnego ONZ

1. Zgromadzenie Ogólne w systemie organów Organizacji Narodów Zjednoczonych i miejsce Unii Europejskiej na jego forum	186
2. Reprezentacja oraz koordynacja interesów Unii Europejskiej na forum Zgromadzenia Ogólnego ONZ	191
3. Udział Unii Europejskiej w pracach Pierwszego Komitetu – Politycznego i Bezpieczeństwa Zgromadzenia Ogólnego ONZ	201
4. Udział Unii Europejskiej w pracach Drugiego Komitetu – Ekonomicznego i Finansowego Zgromadzenia Ogólnego ONZ	210
5. Udział Unii Europejskiej w pracach Trzeciego Komitetu – Społecznego, Humanitarnego i Kulturalnego Zgromadzenia Ogólnego ONZ	217
6. Udział Unii Europejskiej w pracach Czwartego Komitetu – Politycznego i Dekolonizacyjnego Zgromadzenia Ogólnego ONZ	224
7. Udział Unii Europejskiej w pracach Piątego Komitetu – Administracyjnego i Budżetowego oraz Szóstego Komitetu – Prawnego Zgromadzenia Ogólnego ONZ	231

Rozdział V. Aktywność Unii Europejskiej na forum Rady Bezpieczeństwa

Organizacji Narodów Zjednoczonych

1. Rada Bezpieczeństwa w systemie organów Organizacji Narodów Zjednoczonych i miejsce Unii Europejskiej na jej forum	234
2. Koordynacja współpracy państw członkowskich UE na forum Rady Bezpieczeństwa ONZ oraz poza Radą z państwami członkowskimi UE niewchodzącymi w jej skład	238
3. Francja i Wielka Brytania na forum Rady Bezpieczeństwa ONZ a interesy Unii Europejskiej w ramach tego organu	245

4. Reprezentacja interesów Unii Europejskiej na forum Rady Bezpieczeństwa przed wejściem w życie traktatu lizbońskiego	249
5. Reprezentacja interesów Unii Europejskiej na forum Rady Bezpieczeństwa po wejściu w życie traktatu lizbońskiego	252
Rozdział VI. Współpraca Unii Europejskiej i Organizacji Narodów Zjednoczonych w dziedzinie bezpieczeństwa	
1. Wkład Unii Europejskiej w debatę na temat reformy Rady Bezpieczeństwa ONZ	262
2. Podstawy współpracy Unii Europejskiej i ONZ w zakresie zarządzania kryzysami	275
3. Wybrane przykłady współpracy operacyjnej Unii Europejskiej z ONZ w zakresie zarządzania kryzysami	287
4. Aktywność Unii Europejskiej w Komisji Budowania Pokoju ONZ	303
5. Wybrane przykłady współpracy Unii Europejskiej z ONZ w zakresie budowania pokoju	317
Rozdział VII. Współpraca między Unią Europejską i ONZ w działaniu na rzecz rozwoju	
1. Podstawy polityki Organizacji Narodów Zjednoczonych w dziedzinie rozwoju	326
2. Podstawy polityki rozwoju Unii Europejskiej na tle głównych założeń polityki ONZ w zakresie rozwoju	333
3. Udział Unii Europejskiej w pracach Komisji Zrównoważonego Rozwoju Rady Gospodarczej i Społecznej ONZ	341
4. Działania i inicjatywy Unii Europejskiej o charakterze ramowym na rzecz realizacji milenijnych celów rozwoju ONZ	353
5. Wkład Unii Europejskiej w realizację milenijnych celów rozwoju ONZ na wybranych przykładach	362
5.1. Działania UE na rzecz realizacji 1. MCR w zakresie zwalczania ubóstwa i niedożywienia	362
5.2. Działania UE na rzecz realizacji 3. 4. i 5. MCR w zakresie wybranych problemów zdrowia	370
5.3. Działania UE na rzecz realizacji 7. MCR w zakresie wybranych problemów ochrony środowiska	374
6. Finansowanie działań na rzecz rozwoju z perspektywy współpracy Unii Europejskiej z Organizacją Narodów Zjednoczonych	376
Zakończenie	383
Bibliografia	413
Indeks nazwisk	460